

24 בינואר 2023

תוצאות סקר מאפיינים בקרב מטופלת סרטן צוואר הרחם לרגל שבוע המודעות לסרטן צוואר הרחם, ינואר 2023

רקע

1. עמותת הבית של בר – העמותה לסרטן האישה (ע"ר מס' 580735983) נוסדה בתחילת 2022 מתוך מטרה להיות בית לכל הנשים שמתמודדות עם מחלות סרטן גניקולוגי ומחלימות ממנו, וכן לבני משפחותיהן, במטרה להקל, לעזור, ולקדם את בריאותן ורווחתן של המטופלות. העמותה פועלת לקידום בריאות האישה באמצעות העלאת הנושא לסדר היום הישראלי, הנגשת מידע לשם מניעה וגילוי מוקדם, ולשיפור חווית הטיפול.
2. סרטן צוואר הרחם הינו הסרטן הרביעי בשכיחותו בעולם בקרב נשים, כשהתחלואה של נגעים **טרום סרטניים**, היא בעיקר בקרב **נשים צעירות** (25-29). בהתאם לנתוני רשם הסרטן הלאומי,¹ בשנת 2019, אובחנו 1381 מקרים של טרום סרטן (CIN 3), ו-261 מקרים של סרטן חודרני. זהו הסרטן היחיד אותו ניתן למנוע באמצעות התחסנות וכן לגלותו באמצעות בדיקות סקר בשלבים המוקדמים והטרום סרטניים, וכך, לטפל במצבים אלו בצורה יעילה המונעת התפתחות הסרטן.²
3. לקראת ציון חודש המודעות לסרטן צוואר הרחם בחודש ינואר, יזמה העמותה סקר שמטרתו לזהות את צרכיהן של מטופלות ומחלימות סרטן זה; הקושי עימו מתמודדות בשל המחלה; הבנת עמדתן ביחס לסוגיות מפתח; והבנת הידע של המטופלות [הן בשלבים הטרום סרטניים (CIN 1-3) והן בשלבים הסרטניים (סרטן חודרני)] בבואן להתמודד עם מחלתן.

מתודולוגיה

4. קול קורא למענה על הסקר פורסם בקהילת הפייסבוק "סרטן צוואר הרחם – נשים למען נשים",³ קהילה המיוצגת ע"י העמותה. חברות הקהילה הוזמנו להשיב **בהתנדבות ובאנונימיות** על הסקר מתוך המטרות שפורטו לעיל. תוצאות הסקר מובאות בצורה גרפית בנספח למכתב זה.

תוצאות הסקר

5. על הסקר השיבו 116 נשים⁴ בין הגילאים 21 עד 72 (גיל חציוני 42 שנים, טווח גיל האבחון 18-65). 37% מהמשיבות גרות בגוש דן, 22% באזור השרון, 8% בירושלים, 20% בצפון, ו-13% בדרום המדינה. 81% מהמשיבות מנהלות את המעקב על מחלתן בבתי החולים הכלליים, 18% בקהילה, ו-1% אינן מנהלות מעקב על מחלתן. 8% מהמשיבות אובחנו בשלב הטרום סרטני CIN 1-2, 43% אובחנו בשלב הטרום סרטני CIN 3,⁵ 20% אובחנו עם סרטן צוואר הרחם בשלב 1, 7% בשלב 2, 10% אובחנו בשלבים 3-4, 12% לא ידעו להשיב על שאלה זו. 92% מהמשיבות לא חוסנו⁶ בחיסון כנגד וירוס הפפילומה האנושי טרם מחלתן.
6. כבר כעת נבקש לציין כי אין לראות בסקר כמאפיין את אוכלוסיית המטופלות או המחלימות כולה, אך ניתן לראות בו במה להעלאת מגוון דעות של מטופלות ומחלימות מסרטן צוואר הרחם או ממצבים טרום סרטניים, בנושאי מפתח. עוד נבקש לציין כי ישנה שונות בין אוכלוסיית המתמודדות עם מחלה שהינה טרום

¹ מערכת נתוני רשם הסרטן הלאומי זמינה לציבור בלינק [הבא](#).
² Lei et al. (2020) HPV Vaccination and the Risk of Invasive Cervical Cancer. N Engl J Med 2020; 383: 1340-8. DOI: 10.1056/NEJMoa1917338

³ [לינק](#) לקבוצה. הקבוצה תומכת בנשים המאובחנות עם טרום סרטן צוואר הרחם, סרטן צוואר הרחם או מחלימות.
⁴ תשובות לסקר נפסלו בשל חוסר קוהרנטיות אשר הצביע בצורה מפורשת על מחלה שמקורה איננה בצוואר הרחם.
⁵ נבקש להזכיר כי מצבים טרום סרטניים (CIN 1-3) מאופיינים ע"י מטופלות צעירות.
⁶ חיסון מלא בהתאם להתוויה הרשומה במדינת ישראל.

סרטנית לבין מחלה שהינה סרטנית חודרנית. התאמות סטטיסטיות בשל עניין זה בוצעו בהתאם לאופי השאלה.

7. מתוצאות הסקר עולים סימני שאלה רבים, קשיים ופערים הקשורים למגוון נושאים כגון ניהול המחלה, ידע ומודעות וקושי בשמירה על איכות חייהן של המטופלות הן בזמן הטיפול והן בשלב החזרה לחיי שגרה בסיומם. פערים אלו ניתנים לטיפול ומצביעים על הצורך לערוך סקר המשך עם מדגם מייצג וגדול יותר לשם אפיון צרכי אוכלוסיית החולות והמחלימות. להלן תקציר תוצאות הסקר בחלוקה להיבטים שונים:

א. פער בידע כללי אודות המחלה

(1) ע"פ מחקרים קליניים עולה כי 99% ממקרי סרטן צוואר הרחם קשורים לוירוס הפפילומה האנושי (HPV). בסקר, 12% מהמשיבות לא ידעו האם הסרטן שלהן קשור לוירוס הפפילומה, ו-7% השיבו כי הסרטן שלהן לא קשור לוירוס.

(2) פער בידע אישי על המחלה: 12% מהמשיבות לא ידעו באיזה שלב אובחנה המחלה, לרבות האם מדובר במחלה שהינה טרום סרטנית או מחלה שהיא סרטנית חודרנית.

ב. חלק ניכר מהמטופלות לא מבינות את דברי הגורמים המטפלים, שוכחות את דבריהם, או נזקקות למידע נוסף לאחר שיוצאות מחדרם

(1) 82% מהמשיבות נזקקו למידע נוסף לאחר פגישתן עם הגורמים המטפלים. השאלה נשאלה מתוך ניסיון להבין מגמה כללית.

(2) כאשר המטופלות נשאלו האם הן הבינו את הטיפול שהן עברו, בטרם הפרוצדורה או הטיפול, 5% מהמשיבות השיבו כי לא הבינו כלל את הטיפול שהן הולכות לעבור, 6% שכחו לחלוטין את מה שנאמר להן, 27% מבינות חלקית את דברי הגורמים הרפואיים.

ג. קשיים במיצוי זכויות וקשיים חברתיים-כלכליים

(1) 60% מהמשיבות נאלצו להתפטר מעבודתן או לצאת לחופשה ללא תשלום בשל מחלתן.

(2) 53% מהמשיבות נדרשו לסיוע מתמשך של בני משפחתן בזמן מחלתן, 30% נוספות נדרשו לסיוע בחלק מהזמן.

(3) 47% מהזכאיות לזכויות בעקבות מחלתן (התאמות סטטיסטיות בוצעו) לא מימשו את זכויותיהן, או מימשו לאחר סיוע של אחר (עו"ד, עו"ס וכדומה).

ד. קשיים רגשיים

(1) 50% מהמשיבות הרגישו בודדות במידה בינונית עד גבוהה.

(2) 45% מהמשיבות התביישו במצבן במידה בינונית עד גבוהה.

ה. שמירה על פריון המטופלת

מאחר ווירוס הפפילומה האנושי (HPV) וסרטן צוואר הרחם תוקפים את מרבית נשים בגיל הפריון, ביקשנו להבין האם ישנה התייחסות ספציפית לנושאים אלו במסגרת המפגשים עם הגורמים הרפואיים. מתוך הסקר שערכנו, עלה כי רק 10% מקבוצת המדגם הביאו ילדים לעולם לאחר שחלו (לרבות באמצעות פונדקאות, הפריה חוץ גופית או בקבלת תרומות ביצית). נבקש להזכיר כי טווח הגילאים של המשיבות על הסקר הינו 21 עד 72 שנים (גיל חציוני 42) ולכן נתון זה איננו מייצג.

1) רק ב-50% מהמקרים קיימו שיח עם המטופלות בנוגע לפוריותן, לפני הטיפולים או ההליך הכירורגי. 10% ציינו כי אינן זוכרות.

2) רק ב-27.5% מהמקרים קיימו שיחה עם המטופלות בנוגע לפוריותן לאחר הטיפולים או ההליך הכירורגי. 10% ציינו כי אינן זוכרות.

1. **84% מבין הנדרשות לפיזיותרפיה נרתיקית** לאחר הליכים פולשניים וטיפולים אנטי סרטניים – **לא עושות זאת!** הנתון עבור התאמות סטטיסטיות בהתאם (נלקחו בחשבון משיבות אשר נדרשות לבצע מאמן או מרחיב נרתיקי לאור הפרוצדורות ו/או הטיפולים שעברו וצוינו על ידן).

2. ידע ומודעות למחלה

המשיבות על הסקר נתבקשו לענות לשאלה פתוחה "מה ידעתן על מחלתכן טרם חליתן":

1) 68% השיבו "לא ידעתי כלום" (לשון המשיבות ללא תיקון).

2) 21% השיבו "לא הרבה" (לשון המשיבות ללא תיקון).

3) 33% חושבות שיכלו למנוע את הסרטן, 28.5% מרגישות שיכלו למנוע את הסרטן במידה מסוימת.

ח. **מבחינת נכונות להתחסן ולקרוא אקטיבית להתחסנות כנגד וירוס הפפילומה האנושי, נצפו נתונים מעודדים:**

1) 85% ימליצו לאחרים ולאחרות להתחסן.

2) 77% ינקטו בגישה אקטיבית בקריאה להתחסנות.

סיכום ומסקנות

8. לסיכום, מתוך הסקר עולים סימני שאלה מדאיגים אשר עשויים להצביע על צורך דחוף בשיפור תקשורת אפקטיבית בין הגורמים המטפלים לבין המטופלות. נתונים אלו, מצביעים על צורך במחקר רחב היקף על מנת להעריך ביתר דיוק את קשיהן וצרכיהן של המטופלות.

9. הנתונים מנחים את פעילות העמותה בשנה הקרובה, ומחזקים את הצורך בהפעלת פרויקטים ייעודיים שחלקם כבר תוכנן לשנת 2023, שמטרתם לתמוך במטופלות בהיבטים שונים לאורך מסע הטיפול וההחלמה.

10. הסקר עשוי להצביע על העדר מודעות מספקת לוירוס הפפילומה האנושי (HPV), האפשרות להתחסן כנגדו, ומחלת סרטן צוואר הרחם, ולכן בחרה העמותה לערוך קמפיין רשת להעלאת מודעות אשר מתקיים בימים אלו.

11. אחוז המשיבות אשר נזקקו למידע נוסף לאחר פגישתן עם הגורמים המטפלים, או אשר לא הבינו את דברי הגורמים המטפלים הינו נתון מדאיג אשר מעיד על החשיבות לבוא למפגשים עם הגורמים המטפלים עם מלווה. עוד, הנתון מדגיש את חשיבות הנגשת המידע הרפואי בשפה שהיא נהירה לציבור המטופלות ובני משפחותיהן.

12. העמותה תמשיך לקדם פתרונות במטרה לענות לצרכי המטופלות (לסרטן צוואר ולשאר הממאירויות הגניקולוגיות) ובני משפחותיהן, וכן להעלות מודעות למחלות אלו, לשיפור התקשורת בין המטופלות למטפלים ולגילוי מוקדם בקרב הציבור בכללותו.

הבית ש"ל ב"ר -
העמותה לסרטן האישה
ע"ש שרית לוי וברכה רוזנברג ז"ל (ע"ר)

13. אנו קוראות לכלל האנשים בישראל להתחסן כנגד וירוס הפילומה האנושי לשם מיגורו. אנחנו קוראות לנשות ישראל להיבדק בצורה תדירה בהתאם להמלצות האיגודים הרפואיים, כדי לאבחן מוקדם מחלה קיימת בשלביה הראשונים וכך להגדיל את סיכויי ההחלמה המלאה.

סרטן צוואר הרחם הוא אחד מבין סוגי הסרטן היחידים אותם ניתן למגר כמעט לחלוטין.

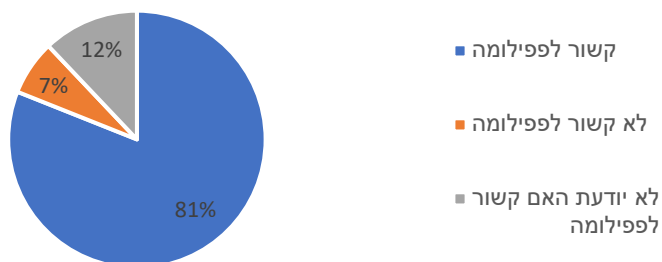
בכבוד רב,

בר לוי
יו"ר העמותה
עורכת הסקר

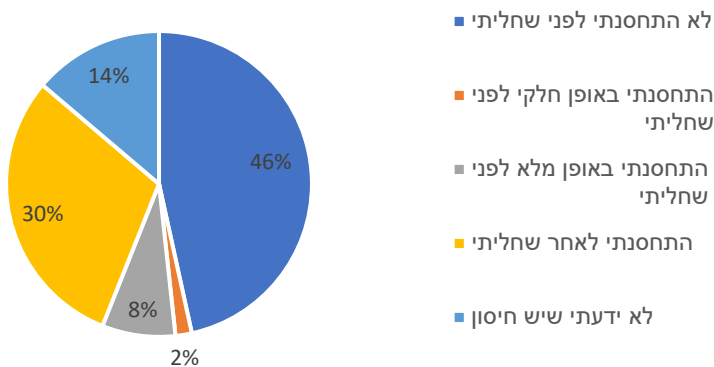
- (1) ברצוננו להודות לפרופ' **צבי ואקנין**, פרופ' **סיגל סדצקי**, ופרופ' **תמר ספרא** על הערותיהם הטובות למסמך זה.
- (2) עורכת הסקר מצהירה כי אין לה ניגוד עניינים להכריז עליו.
- (3) העמותה עושה כל מאמץ כדי להנגיש מידע מבוסס-ראיות ומהימן בנושאי בריאות. אנו משקיעות זמן ומשאבים רבים על מנת שהמידע המובא באתר יהיה העדכני והמדויק ביותר, מגובה במקורות מדעיים ותואם את הידע המקצועי בתחומים הרלוונטיים. יחד עם זאת, אין במידע שבמסמך זה כדי להוות המלצה רפואית. אנו מעודדות את מי שחפצה בהמלצות וייעוץ פרטני בנושאים רפואיים לפנות באופן אישי לרופא/ה מורשה/ית או לבעל/ת רשיון באחד ממקצועות הבריאות הרלוונטיים.

תוצאות הסקר המלאות

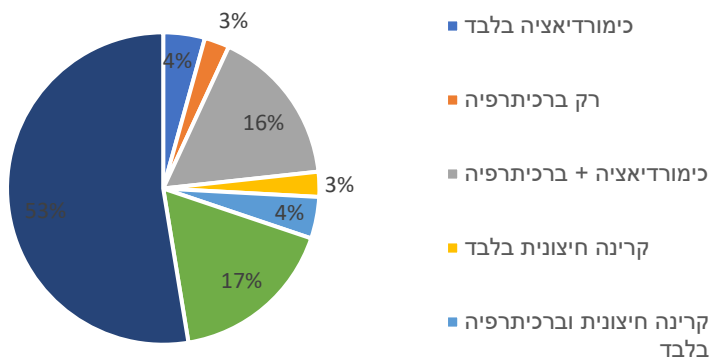
**האם הסרטן שלך קשור לוירוס הפפילומה?
 (HPV)**

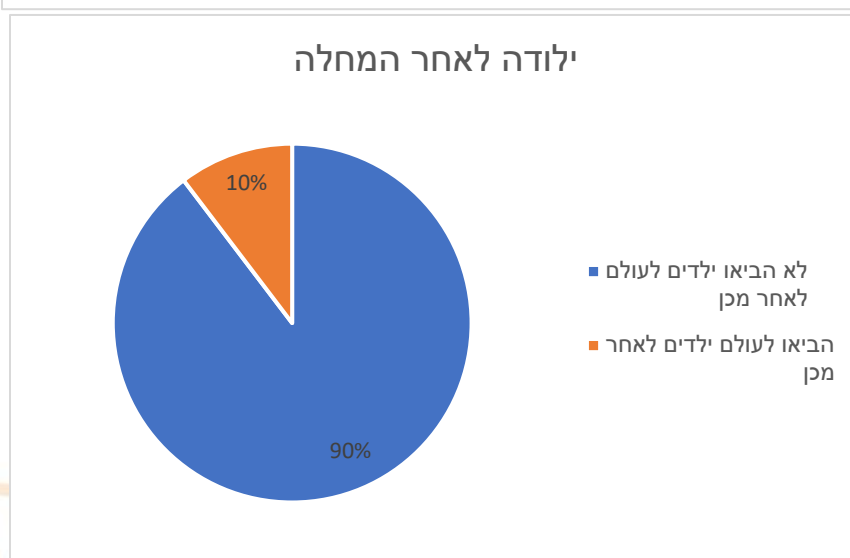
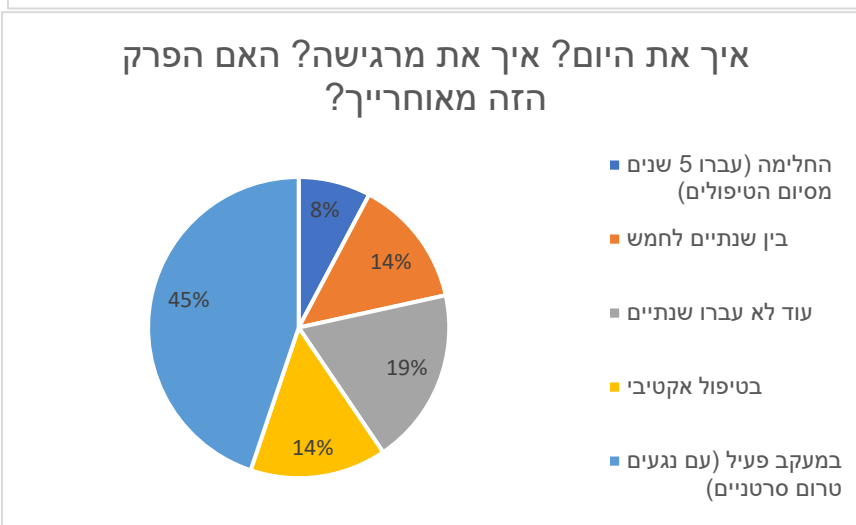
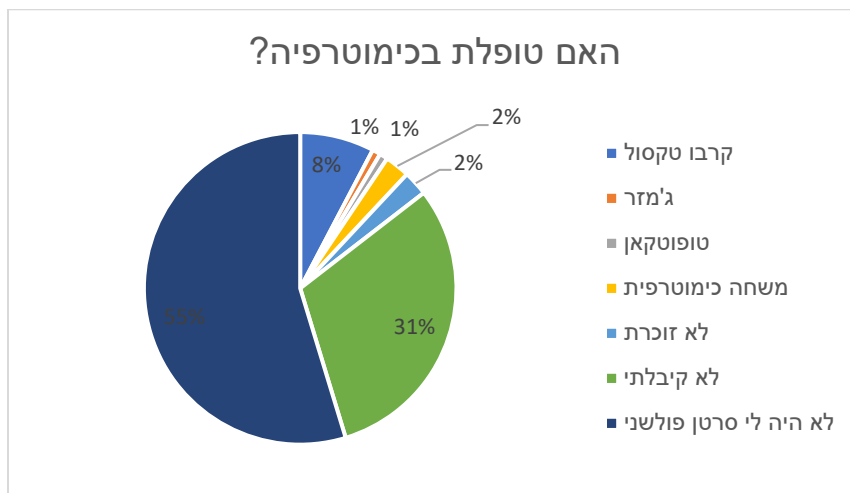

חיסון כנגד וירוס הפפילומה האנושי (HPV)

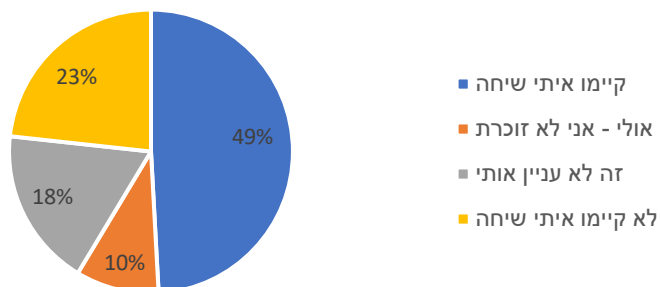

האם טופלת בקרינה?

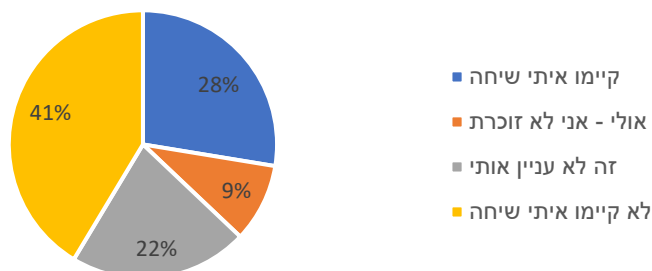

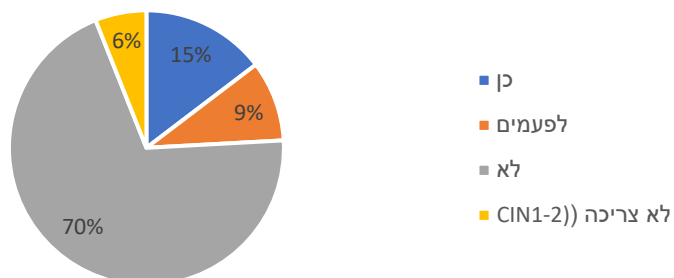
האם קיימו איתך שיח על הפוריות שלך, טרם ביצוע בדיקה ולאן ניתוח?

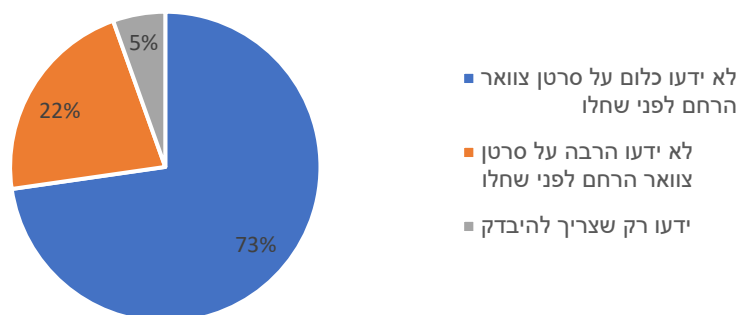
האם לאחר הבדיקות ולאן הניתוחים - קיימו איתך שיח על הפוריות שלך?

האם ביצעת/את מבצעת פיזיותרפיה נרתיקית?
(מאמן?)

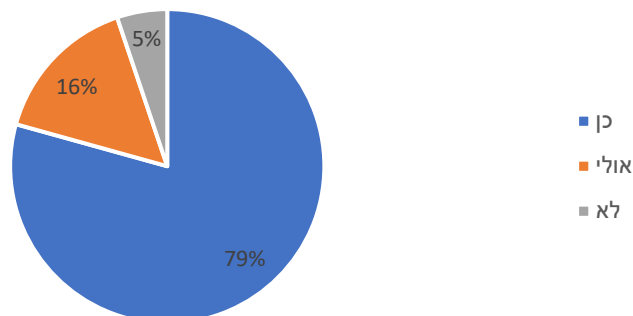

מה ידעת על סרטן צוואר הרחם לפני שחלית?

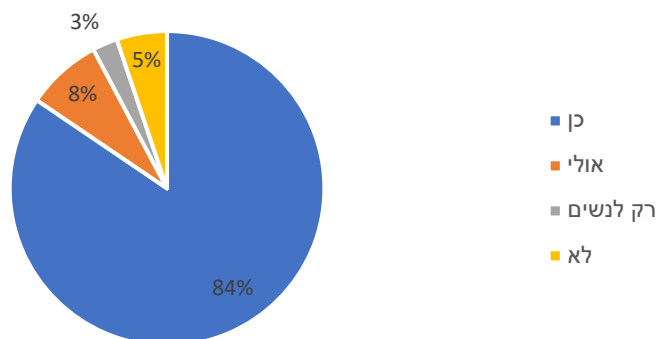

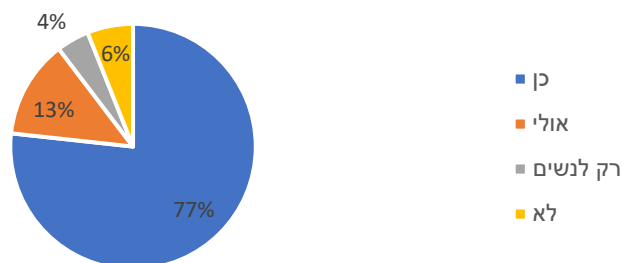
אם לא התחסנת - האם היית יכולה להתחסן -
 האם היית מתחסנת?

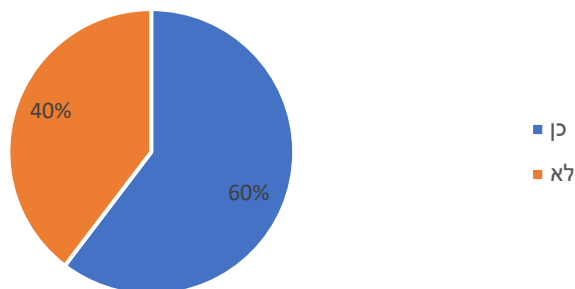
האם תמליצי לאחרים להתחסן?

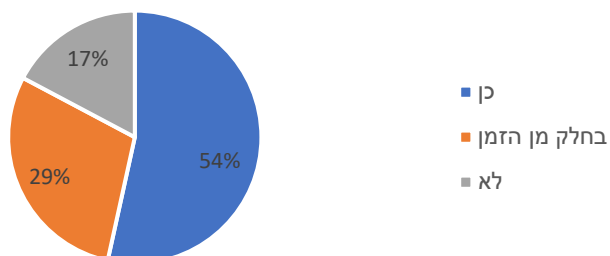
אם תשמעי משהו או משהי שמזלזלים ביכולתם
 להתחסן, האם תנקטי גישה אקטיבית ותמליצי
 להללו להתחסן בעקבות מחלתך?

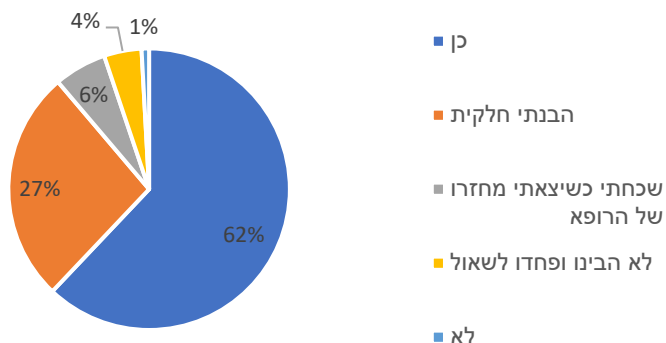
האם נדרשת להתפטר מעבודתך \ לקחת
 חופשה ארוכה בשל מחלתך?

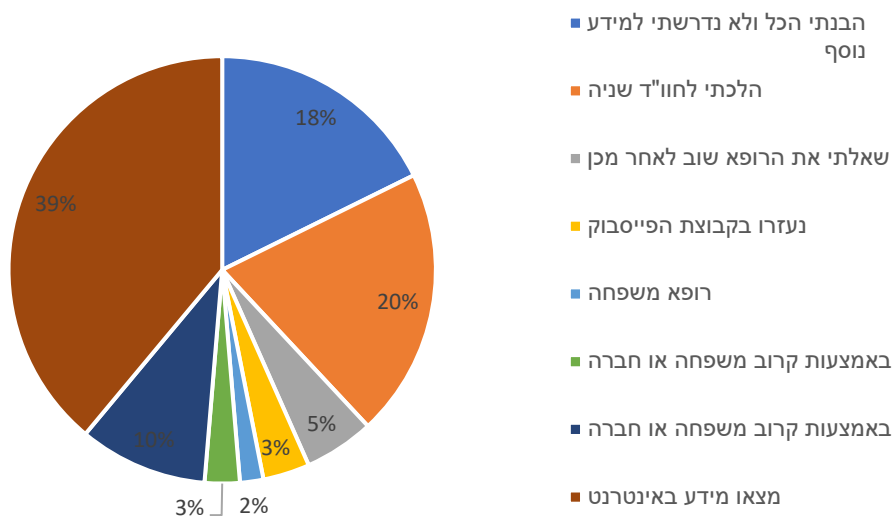
האם נדרשת לבן/בת משפחה שייסיעו לך
 בזמן הטיפולים?

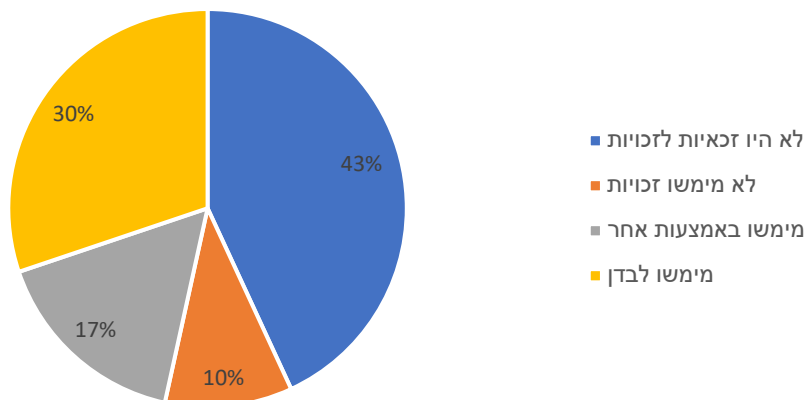
האם הבנת את הטיפולים שאת הולכת
 לעבור?

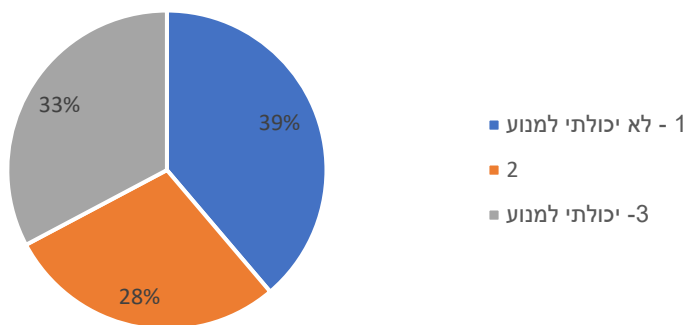
האם היית זקוקה למידע נוסף לאחר שיצאת מחדר הרופאה? אם כן - איך השגת אותו?

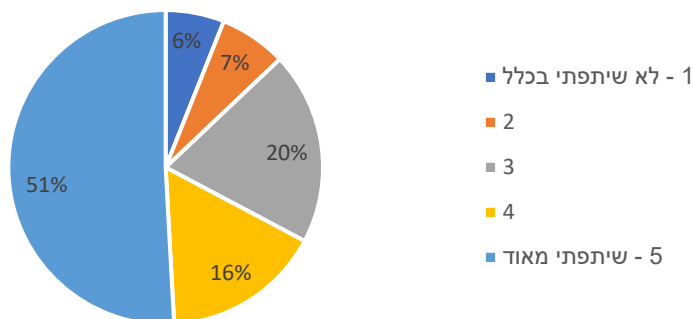
האם מיצית זכויותיך בזמן מחלתך?

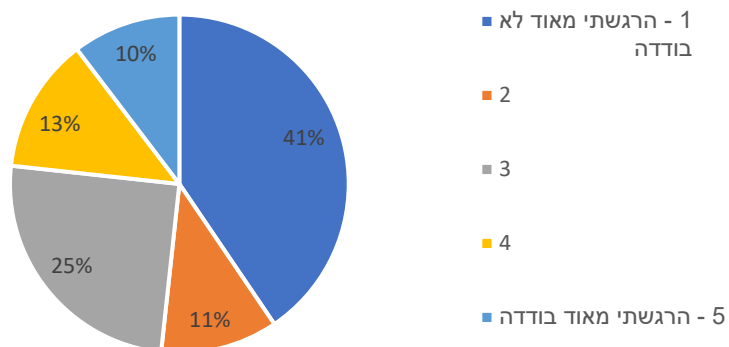
האם את מרגישה שיכולת למנוע את מחלתך?

עד כמה שיתפת את חברותיך במצבך?

האם הרגשת בודדה בזמן הטיפולים?

הבית ש"ל ב"ר -
העמותה לסרטן האישה
ע"ש שרית לוי וברכה רוזנברג ז"ל (ע"ר)

